

Utsalldet 23/12/09

En sömmerska kommer till tals

RECENSION BÖCKER

Anni – En sömmerska och hennes samhälle

Monika Janfelt

Labyrinth Books 2009

▼ Den Munsalabördiga historikern Monika Janfelt har utkommit med en bok om sin farfars syster, sömmerskan Anni Janfelt. "Anni – En sömmerska och hennes samhälle" är en faktabok som rymmer inte bara ett livsöde utan också klänningens historia och samhällets utveckling.

Anni Janfelt levde och verkade i Österbotten från slutet av 1800-talet fram till 1970-talets mitt. En stor del av sitt liv försörjde hon sig som sömmerska i Munsala kyrkby. Hon hörde till de kvinnor som aldrig gifte sig och vars utkomst därför var osäker. Arbetet som sömmerska gav henne den ekonomiska trygghet som

ogifta kvinnor annars saknade.

Annis arbete uppskattades av framför allt kvinnfolk i olika samhällsklasser; hon hade ett säkert öga för stil och det var genom hennes kreationer som den lilla landsbygdsorten kom i kontakt med modevärlden. Anni var nämligen finsömmerska och sydde främst festkläder såsom klänningar, dräkter och kappor. I dessa plagg kunde man kosta på sig det lilla extra som vardagsutstyrseln inte tillät.

Janfelt har valt att inte enbart skildra Annis yrkesliv. Boken har som mål att vara någonting mer än en genomgång av olika snitt, material och färger. Ambitionen har snarare varit att sätta in Annis liv i ett större sammanhang. Därmed utgör berättelsen om Anni en slags lokal motsvarighet till "Maria Larssons eviga ögonblick". Också här har vi konkreta ting, kläder men också fotografier och brev, som berättar nå-

gonting om en unik kvinna som levde under för sin tid sedvanliga förhållanden. Styrkan och självständigheten finns där, men också beroendet av de villkor som tillvaron och omgivningen ställde.

Eftersom "Anni – En sömmerska och hennes samhälle" är en faktabok saknas den nerv som fiktionen har att erbjuda. Boken utgör i stället en väldokumenterad men också något flagrant skildring av kvinnolivets vedermodor och glädjeämnen. Det allra intressantaste är det som sägs mellan raderna och sedermera också i den avslutande reflektionen där Janfelt på ett tacknämligt sätt sammanfattar bilden av sin farfars syster.

Bokens fotografier är talrika och utgör ett gott komplement till texten. Emellanåt gör sig Janfelt skyldig till övertolkningar av bilderna som jag betackar mig för. Bilderna är i sig talande nog.

Det skulle också ha varit än-

damålsenligt att fästa större vikt vid själva ekiperingen. Gamla släktfotografier är sist och slutligen inte så intressanta för utomstående. En mer utförlig beskrivning av plaggen och förändringen över tid hade åtminstone jag haft behållning av. Till saken hör dock att jag vurmar för allt vad vintagekläder heter, vilket kanske inte är fallet för alla läsare. Säkerligen är det därför som Janfelt valt att inte sätta så stor vikt vid modeaspekten.

"Anni – En sömmerska och hennes samhälle" bjuder ändå på intressant läsning. Det är minsann hög tid att lyfta fram de vanliga kvinnornas berättelser också i ett historiskt perspektiv. Anni Janfelt var en intressant kvinna och hennes livsöde kan många känna igen sig i och inspireras av.

JOHANNA FAGERSTRÖM

johanna.fagerstrom-karjalainen@

netikka.fi

